

مؤلفان:

بودی هاتر ، اینگ هاتر ، آجی بیلی

مترجمان:

دکتر محمد باقری محمد آبادی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی شهر

هدی زارعی

دانشجوی کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی

سرشناسه : هنینگ، مونیک، ام-
 عنوان و نام پدیدآور : روش تحقیق کیفی / نویسندگان مونیک، هنیک، اینگ، هاتر، آجی بیلی؛
 مترجمان: هدی زارعی، محمدرضا ایروانی
 مشخصات نشر : تهران: سخنوران، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۳۱۴ ص
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۷۵-۹۹-۳ ریال ۱۸۰۰۰۰
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : تحقیق کیفی - علوم اجتماعی
 شناسه افزوده : هاتر، اینگ - بیلی، آجی
 شناسه افزوده : زارعی، هدی، ۱۳۶۳، مترجم - ایروانی، محمدرضا، ۱۳۴۴، مترجم -
 رده بندی کنگره : H۸۵/۸۹٫۹ ۱۳۹۳
 رده بندی دیویی : ۳۰۰/۷۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۵۰۲۸۱۴

کلرگر ملی، جلد اول و دوم، شماره ۱۴۰۷، طبقه اول
 ۰۹۱۹۳۶۱۶۶۱۳ - ۶۶۴۱۶۱
 Sokhanvaran_sul@yahoo.com

عنوان کتاب :	روش تحقیق کیفی
مترجمان :	هدی زارعی، محمدرضا ایروانی محمد آبادی
ناشر :	سخنوران
صفحه آرا و طراح جلد :	سخنوران
سال و نوبت چاپ :	۱۳۹۳ - اول
شمارگان :	۱۰۰۰ نسخه
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۶۹۷۵-۹۹-۳
مرکز پخش :	۰۹۱۹۳۶۱۶۶۱۳
قیمت :	۱۸۰۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است

فهرست

۱۳	پیشگفتار.....
۱۵	فصل اول.....
۱۵	مقدمه.....
۱۶	کتاب حاضر مختص چه کسانی است؟.....
۱۷	چرخه تحقیقات.....
۱۷	چرخه نظری.....
۱۷	چرخه قوم‌نگار.....
۱۷	چرخه تحلیلی.....
۱۸	ساختار کتاب.....
۱۸	مشخصه‌های کتاب.....
۲۱	فصل دوم.....
۲۱	ماهیت تحقیق کیفی.....
۲۲	تحقیق کیفی چیست؟.....
۲۳	زمان انجام تحقیق کیفی.....
۲۴	پارادایم تفسیری زیربنایی.....
۳۴	پارادایم چیست؟.....
۲۷	پارادایم تفسیری و مثبت‌گرا.....
۲۹	تحقیق کیفی و کمی.....
۳۱	درک و تفهّم.....
۳۲	دیدگاه‌های ژرف‌انگر و پهن‌انگر.....
۳۳	ذهنیت‌گرایی و لزوم بازتاب‌پذیری.....
۳۷	نگرش ما به تحقیق کیفی.....

بخش اول

چرخه طرح

فصل سوم.....	۴۳
چرخه طرح.....	۴۳
مقدمه.....	۴۴
تدوین پرسش‌های تحقیقات کیفی.....	۴۵
موضوع و هدف تحقیق.....	۴۶
پرسش‌های تحقیق کیفی.....	۴۷
نقشه نوشته و نظریه.....	۴۸
چرا و چگونه الزامی است؟.....	۴۸
نصایح پرسش‌های کیفی با کمک تئوری.....	۵۰
توسعه چهار رکن موضوع.....	۵۲
ضرورت چهار رکن مفهوم.....	۵۳
انتخاب شیوه کارمید.....	۵۸
قوم‌نگاری.....	۵۹
تحقیقات مشارکتی.....	۶۲
روش‌های تحقیق تلفیقی.....	۶۵
ترکیب روش‌های کیفی.....	۶۵
ترکیب روش‌های کیفی و کمی.....	۶۸
حرکت از تحقیق کمی به کیفی (مثلاً شروع با یک پرسش).....	۶۸
فصل چهارم.....	۷۵
مسائل اخلاقی در تحقیق کیفی.....	۷۵
مقدمه.....	۷۶
اخلاق چیست؟.....	۷۶
اخلاقیات در تحقیق کیفی.....	۷۸
موضوعات اخلاقی در چرخه طراحی.....	۷۸
منفعت.....	۷۹
عدالت.....	۷۹
موضوعات اخلاقی در چرخه قوم‌نگاری.....	۸۰
استخدام شرکت‌کننده.....	۸۰
کسب اجازه، ارائه اطلاعات.....	۸۱

۸۱	کمیته‌سازی ضرر و زیان
۸۲	رضایت آگاهانه، بدون اعمال زور
۸۳	مشارکت داوطلبانه، عدم آسیب به شرکت‌کنندگان
۸۳	تهیه مجبوعه داده‌ها
۸۳	کمیته‌سازی آسیب به تیم تحقیقاتی، داشتن حساسیت فرهنگی
۸۴	گردآوری داده‌ها
۹۱	موانع اخلاقی در چرخه تحلیلی
۹۱	ایمان، شرکت‌کنندگان و محرمانه بودن داده‌ها
۹۳	منصفانه
۹۳	عدالت

بخش دوم

چرخه قوم‌نگاری

۹۷	فصل پنجم
۹۷	نمونه‌گیری
۹۸	منظور از نمونه‌گیری چیست؟
۹۹	تعریف و تصحیح جنسیت مورد مطالعه
۱۰۲	تعداد نمونه‌ها: اصل اشباع
۱۰۵	اهداف انتخاب نمونه
۱۰۶	راہبردهای نمونه‌گیری
۱۰۷	دروازه‌بان‌ها
۱۱۰	شبکه‌ها
۱۱۹	نمونه‌گیری مبتنی بر تحقیق
۱۲۳	فصل ششم
۱۲۳	مصاحبه‌های عمیق
۱۲۴	منظور از مصاحبه عمیق چیست؟
۱۲۵	زمان انجام مصاحبه عمیق
۱۲۵	هدف از مصاحبه عمیق
۱۲۶	ماهیت چرخه‌ای گردآوری داده‌ها
۱۲۷	توسعه الگوی مصاحبه
۱۲۷	ساختار الگوی مصاحبه
۱۲۸	مقدمه و معرفی

۱۲۸.....	پرسش‌های باز.....
۱۲۹.....	پرسش‌های کلیدی.....
۱۲۹.....	پرسش‌های بسته.....
۱۳۳.....	طراحی پرسش.....
۱۳۵.....	سؤالات باز و کاوش‌های موضوعی.....
۱۳۷.....	آزمون مقدماتی.....
۱۳۷.....	آماده‌سازی جهت مجموعه داده‌ها.....
۱۳۹.....	بازتاب بر ذهنیت و موقعیت.....
۱۴۰.....	انجام مصاحبه.....
۱۴۱.....	قرارداد دانه و صمیمانه.....
۱۴۳.....	افزایش و حفظ رابطه صمیمانه.....
۱۴۳.....	پرسیدن روش کیفی.....
۱۴۵.....	انجام مصاحبه.....
۱۴۶.....	نقاط ضعف و قوت.....
۱۴۶.....	نقاط قوت.....
۱۴۷.....	نقاط ضعف.....
۱۴۹.....	فصل هفتم.....
۱۴۹.....	گروه کانون (مرکزی).....
۱۵۰.....	بحث گروه کانون چیست؟.....
۱۵۰.....	زمان انجام مباحث گروه کانون.....
۱۵۵.....	ماهیت چرخه‌ای گردآوری داده‌ها.....
۱۵۶.....	ایجاد الگوی بحث.....
۱۵۶.....	ساختار الگوی بحث.....
۱۵۷.....	مقدمه و معرفی.....
۱۵۷.....	پرسش باز.....
۱۵۸.....	پرسش‌های مقدماتی.....
۱۵۸.....	پرسش‌های انتقالی.....
۱۵۸.....	سؤالات کلیدی.....
۱۵۸.....	سؤالات بسته.....
۱۶۲.....	ترجمه.....
۱۶۲.....	تست آزمایشی.....

آماده‌شدن برای جمع‌آوری داده‌ها	۱۶۳
اندازه گروه	۱۶۶
مکان بحث گروهی	۱۶۷
مأموریت‌های مقدماتی	۱۶۸
رسالت اخلاقی	۱۶۸
منجم کردن گروه	۱۶۹
بیل گتنگو	۱۶۹
اجزای تیم گروهی	۱۷۱
تئیک‌های کاوش گروهی	۱۷۴
اهمیت تعامل گروه	۱۷۶
عامل پویایی گروه	۱۷۸
تأثیر احترام	۱۷۸
نقاط قوت و محدودیت‌ها	۱۷۹
فصل هفتم	۱۸۱
مشاهده	۱۸۱
مشاهده چیست؟	۱۸۲
زمان انجام مشاهده	۱۸۳
آنچه باید مشاهده گردد	۱۸۵
عمل و عکس‌العمل	۱۸۵
زبان بدن	۱۸۶
مکان و موقعیت اجتماعی	۱۸۷
انواع مشاهده	۱۸۹
مشاهده مشارکتی	۱۹۰
مشاهده غیرمشارکتی	۱۹۶
مشاهده با کمک ابزارهای بصری	۱۹۸
قدم‌زدن در فضاهای موجود	۲۰۰
آماده‌سازی و انجام مشاهده	۲۰۱
انعکاس موقعیت	۲۰۱
انتخاب مکان	۲۰۲
حصول دسترسی	۲۰۳
بررسی ظاهر	۲۰۳

۲۰۴.....	پیش‌آزمون خود.....
۲۰۵.....	نوشتن مشاهده.....

بخش سوم

چرخه تحلیلی

۲۰۹.....	فصل نهم.....
۲۰۹.....	آمادگی‌سازی داده‌ها و کدگذاری.....
۲۱۰.....	مقدمه.....
۲۱۰.....	ملاحظات تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی.....
۲۱۲.....	روش ما برای تجزیه و تحلیل.....
۲۱۳.....	تئوری زمینه‌ای.....
۲۱۴.....	قوانین تئوری زمینه‌ای.....
۲۱۴.....	جریان تئوری زمینه‌ای.....
۲۱۶.....	عناصر استقرایی و قیاسی در تجزیه و تحلیل.....
۲۱۷.....	تهیه داده‌ها.....
۲۱۷.....	رونویسی کلمه به کلمه.....
۲۱۸.....	شناسایی صحبت‌کنندگان.....
۲۱۸.....	برچسب‌زدن رونوشت‌ها.....
۲۲۱.....	ترجمه داده‌ها.....
۲۲۲.....	حفظ زبان محاوره‌ای.....
۲۲۲.....	بی‌نام کردن داده‌ها.....
۲۲۳.....	کدهای ایجادشده.....
۲۲۳.....	کد چیست؟.....
۲۲۴.....	ایجاد کد.....
۲۲۴.....	چه تعداد کد کافی است؟.....
۲۲۵.....	کدهای استقرایی و قیاسی.....
۲۲۶.....	عنوان‌هایی از راهنمای مصاحبه.....
۲۲۶.....	مفاهیمی از مقالات تحقیقی.....
۲۲۷.....	تجربه حرفه‌ای و شخصی.....
۲۲۷.....	راهبردهای ایجاد کدهای استقرایی.....
۲۲۸.....	مطالعه کل متن.....
۲۲۸.....	حاشیه‌نویسی داده‌ها.....

۲۲۹.....	توجه به بازگویی.....
۲۳۰.....	شناسایی تغییرات عنوان.....
۲۳۰.....	کدهای طبیعی.....
۲۳۱.....	مطالعه تجزیه و تحلیلی.....
۲۳۲.....	کشف مفاهیم زیرمجموعه.....
۲۳۲.....	یک کتابچه کد بازید.....
۲۳۳.....	کدگذاری داده‌ها.....
۲۳۵.....	بوند کدگذاری.....
۲۳۵.....	چرا گذار از متن کد شوند؟.....

فصل دهم..... ۲۴۱

تحلیل داده‌ها متنی..... ۲۴۱

۲۴۲.....	مقدمه.....
۲۴۲.....	تدوین یک طرح تحلیل رور این.....
۲۴۴.....	جست‌وجوی داده‌ها.....
۲۴۶.....	جریان چرخه‌ای تجزیه و تحلیل.....
۲۴۷.....	توصیف غنی.....
۲۵۲.....	مقایسه.....
۲۵۵.....	طبقه‌بندی و مفهوم‌سازی.....
۲۵۵.....	طبقه‌بندی.....
۲۵۷.....	مفهوم‌سازی.....
۲۶۸.....	نظریه استقرایی چیست؟.....
۲۶۹.....	توسعه نظریه.....
۲۷۱.....	چرا نظریه را توسعه می‌دهیم؟.....
۲۷۲.....	چگونه نظریه را توسعه دهیم؟.....
۲۷۴.....	مستدل‌بودن نظریه.....

فصل یازدهم..... ۲۷۹

نوشتن تحقیق کیفی..... ۲۷۹

۲۸۰.....	نوشتن در تحقیق کیفی.....
۲۸۲.....	مخاطب کیست؟.....
۲۸۲.....	ساختار نوشتن.....
۲۸۵.....	آغاز نوشتن و تدوین.....

۲۸۶	نوشتن یک روش‌شناسی
۲۸۹	ارائه نتایج کیفی
۲۸۹	مباحثه
۲۹۰	روش‌های نوشتن نتایج
۲۹۶	استفاده از اشکال بصری
۲۹۷	گزارش توصیفی
۲۹۷	لیست ساخت‌یافته
۲۹۷	سینمایی
۲۹۷	پسره یا خط زمانی
۲۹۷	مدل استقرار
۲۹۸	شبهه نظری
۲۹۹	مطالعه موردی
۳۰۰	استفاده از اعداد
۳۰۱	بازتاب زمینه
۳۰۴	نوشتن تحقیق به روش‌های کیفی
۳۰۷	فهرست منابع

پیشگفتار

در دنیای آکادمیک، نفاذ برای تحقیق کیفی، حتی در رشته‌هایی که تحقیق کیفی را به صورت سنتی استفاده می‌کنند، بیش از پیش شده است و کاربرد تحقیق به روش‌های ترکیبی روز به روز بیشتر و رایج‌تر می‌شود که همین منجر به علاقه و رغبت در روش‌های تحقیق کیفی در بسیاری از رشته‌های آکادمیک و رغبت بیشتر در فراگیری تحقیق کیفی می‌گردد. علاوه بر این، تحقیقات عمده‌ای و سیاسی بیش از پیش در شناسایی دیدگاه و چشم‌انداز افراد و شمول تحقیق کیفی مورد توجه واقع می‌شود. ما امیدواریم بتوانیم در کتاب حاضر گامی در جهت افزایش این رغبت و علاقه و به روش‌های حوزه تحقیق کیفی و فراگیری آن برداریم. هدف ما در این کتاب محققان رشته‌های علمی گوناگون، چه در سطح ملی و چه در سطوح پیشرفته‌تر که تمایل به فراگیری فرآیند تحقیق کیفی دارند، است.

کتاب حاضر بر پایه و اساس یک همکاری دوساله بین مونیک هنیک^۱ و اینگ هاتر^۲ نگاشته می‌شود. هنیک و هاتر اولین بار یکدیگر را در یک کارگاه تحقیقاتی در بریتانیا ملاقات کردند. ما در ددقیقه به این نتیجه رسیدیم که باید آموزش تحقیق کیفی را از طریق اقدام به توسعه کارگاه آموزشی اولیه که در هلند برگزار شده بود کنیم. این همکاری و مساعدت تا دهه گذشته همچنان پابرجا بود و هدف آن ارتقای آموزش تحقیق کیفی به واسطه برخی فعالیت‌های مشترک بود. کارگاه‌های آموزشی روش‌های تحقیق کیفی را در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه مثل چین، هند، پاکستان، کانادا، مالایا، آفریقای جنوبی، تانزانیا، کوزوو، فرانسه، آلمان، سوئد، هلند و آمریکا توسعه دادیم و به اجتناب از تکرار بی‌نیاز^۳ در سامان‌دهی کارگاه‌های آموزشی با ما همکاری داشته است. لازم به ذکر است که این کارگاه‌ها بر پایه و اساس و الهام‌بخش کتاب حاضر است.

شرکت‌کنندگان کارگاهی، محیطی میزبانی و پرتحرک ایجاد می‌کردند که رویکرد تحقیق کیفی در این محیط به بحث گذاشته می‌شد و در اختیار سایرین نیز قرار می‌گرفت. شرکت‌کنندگان کارگاهی بر توسعه روش‌های ذیل بودند:

- رشته‌های آکادمیکی مختلف، هم رشته‌های کمی‌محور (مثل مردم‌نگاری، آمار، بهداشت عمومی، اقتصاد، روانشناسی) و هم کیفی‌محور (مثل انسان‌شناسی فرهنگی، پرستاری، جغرافیای فرهنگی، آمایش سرزمین، بازاریابی و علوم آموزشی)؛
- زمینه‌های گوناگون فرهنگی - اروپا (هلند، انگلستان، ایرلند، رومانی، فرانسه، لهستان، کوزوو، جمهوری

چک، یونان، استونی و ترکیه)، آسیا (هند، نپال، بنگلادش، پاکستان، چین، اندونزی)، آفریقا (اوگاندا، مالاوی، تانزانیا، آفریقای جنوبی، زمبیا) و ایالات متحده آمریکا؛

- سطوح آکادمیکی مختلف، محققان سطح دکتری و ارشد، محققان بالاتر به از سازمان‌های تحقیقاتی مستقل و آکادمیک، سازمان‌های توسعه‌ای و سیاست‌گذاران.

هدف از تألیف این کتاب آموزش تحقیق کیفی به شیوه کلی‌تر بوده است؛ علاوه بر این از ویژگی‌های مهم دیگر این کتاب، توجه خاص به کمک و مشارکت در آموزش تحقیق کیفی می‌باشد. در اینجا فرآیند تحقیق کیفی را در چرخه تحقیق کیفی خود که در راستای پی‌ریزی این کتاب استفاده می‌شود، مفهوم‌سازی می‌کنیم. این امر ساری در جهت آموزش و فراگیری ماهیت چرخه‌ای تحقیق کیفی که در ابتدا مبهم و غیرواضح به نظر می‌رسد فراهم می‌کند. علاوه بر این کاربرد تحقیق کیفی را در موقعیت‌های بین‌المللی مختلف و انعطاف‌پذیری رویکرد و تکنیک‌ها نشان خواهیم داد. بر این باوریم که رویکرد ما در تحقیق کیفی که در این کتاب تشریح شده برای محققانی که حاضر در نامیه، کاتالان‌دو و چه در ایتالیا یا نیویورک کار می‌کنند، از ارزش یکسانی برخوردار است؛ از این رو جهت جهان‌گردی در پی دارد. ما همچنین راهبردهای عملی، ابزارها و نمونه‌های تجربی متعددی در سراسر این کتاب ارائه می‌دهیم که امیدواریم که این کتاب یک کانون دنیای واقعی در فراگیری تحقیق کیفی فراهم کند.

امید داریم این کتاب الهام‌بخش خوانندگان در همه مهارت‌های تحقیق کیفی، شناسایی افکار و آراء افرادی که آن را مطالعه می‌کنند، مشارکت در انسانی کردن علم به واسطه تحقیق کیفی باشد. از انتقادات و پیشنهادات شما در خصوص مطالب کتاب و همچنین رویکرد پیش‌رو در این کتاب استقبال خواهیم کرد.

مونیک هتیک اینگ هتتر آریل بایلی
دانشگاه اموری دانشگاه گرونینگ دانشگاه گرونینگ
ایالات متحده آمریکا هلند هلند

1. Monique Hutter

2. Inge Hutter

3. Bailey